

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ
ОСВІТИ»

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПЛЕЦЬКОГО В
ОСВЕНЦІМІ
УНІВЕРСИТЕТ ПРИКЛАДНИХ НАУК В М. ЕЛЬБЛОНГ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА

AKADEMIA
NAUK STOSOWANYCH
w ELBLĄGU

SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Збірник тез доповідей за матеріалами
IV Міжнародної науково-практичної конференції

Мукачево
16 травня 2024 року

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від «16» травня 2024 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції (16 травня 2024 р., м. Мукачево). Мукачево : Вид-во МДУ, 2024. 488 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Щербан Т.Д. – д-р психол. наук, професор (голова);

Гоблик В.В. – д-р екон. наук, професор;

Кобаль В.І. – канд. пед. наук, професор;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	51
ГЕВКАН О.А., КУШНІР І.І. СУТНІСТЬ САМОМЕНЕДЖМЕНТУ КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ.....	53
ГОРВАТ М.В., ІВАНІГА М.С. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.....	55
ГОРВАТ М.В., МОГІШ М.В. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТРАДИЦІЙ У ПРОЦЕСІ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.....	57
ГОРВАТ М.В., ПОПОВИЧ К.І. СПЕЦИФІКА ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	60
ГОРВАТ М.В., ШКУРИНА А.О. ОГЛЯД ПРОБЛЕМАТИКИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ДОСВІДУ ШКОЛЯРІВ У КОНТЕКСТІ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.....	62
ГРАБ О. В. ВИЗНАЧЕННЯ РЕФЛЕКСИВНО-ТВОРЧОГО КОМПОНЕНТУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ПЕРВИННИХ УЯВЛЕНЬ ПРО ПРИРОДНЕ ДОВКІЛЛЯ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ НА КОНСТАТУВАЛЬНОМУ ЕТАПІ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	65
ГРЕГІРЧАК Д., ЧІРІ С. ТАКСОНОМІЯ Б. БЛУМА ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	67
ГРИГА Н.Ю., КОБАЛЬ В.І. ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ МЕНЕДЖЕРА ОСВІТИ: ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ.....	69
ГУБАЛЬ Г. Ю., ХОМА О. М. РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ В УМОВАХ ГРУПИ ПРОДОВЖЕНОГО ДНЯ.....	70
ДЖУГАН Я. В., МШКУЛИНЕЦЬ О. О. СИТУАТИВНЕ МОДЕЛЮВАННЯ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	72
ДОБОНІ А. А., ЛАЛАК Н. В. ІНКЛЮЗИВНІ ІГРИ ТА ІГРАШКИ ЯК ЗАСІБ ВСТАНОВЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ.....	74
ДОБОШ О.М., КОНИК Х.І. ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА СОЦІАЛІЗАЦІЮ ДИТИНИ-ДОШКІЛЬНИКА.....	76
ДОБОШ О.М., МАРГІТИЧ Н. Д. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ВПЕВНЕНОСТІ В СОБІ.....	78
ДОБОШ О.М., МИГОВИЧ А.М. ПРОБЛЕМА ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ В ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ.....	80
ДОБОШ О.М., МИГОВИЧ К.М. ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА КЕРІВНИКА ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ЯК УПРАВЛІНСЬКА ПРОБЛЕМА.....	82
ДОБОШ О.М., ЦІЛЬО В.О. ПЕДАГОГІЧНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ АСПЕКТ РОБОТИ З БАТЬКАМИ ВИХОВАНЦІВ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....	84
ДОРОГІН О.В. ДЮСШ ЯК ОСНОВА ПОЗАШКІЛЬНОЇ СИСТЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ.....	87
ДУВАНОВА Я. Р., СТАРОКОЖЕВА К. А., ЧЕРНИШОВА А. О., САВЧЕНКО Л. Л. НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ ТА НАПРЯМКИ.....	89
ДУМАНСЬКА К.О. ВПЛИВ СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ НА РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА.....	91
ЗОРІВЧАК М.В., ЛЕХМАН О.Ю., МОЧАН Т.М. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТИ ТА СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ ІНФОРМАТИКИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ.....	94
ІВАНОВА В.В., БАРАНОВА Е.Р. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВЗАЄМОДІЇ ІЗ	

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

2. Семчук С. І. Вплив телебачення та комп'ютерних технологій на формування свідомості дітей дошкільного віку. *Педагогічні науки*: зб. наук. праць. Черкаси. 2008. Вип. 119. С. 103–108

3. Федорченко Т. Є. Вплив засобів масової інформації на дітей старшого дошкільного віку : збірник наукових праць / за заг. ред.: Г. В. Беленької, В. І. Бондар, І. М. Шоробури. Хмельницький : Мельник А.А., 2020. С.390.

УДК 373.2.015.311:316.625(043.2)

ДОБОШ О.М.,
канд.пед.наук, доц., доцент кафедри педагогіки
дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет
МАРГІТИЧ Н. Д.
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 012 Дошкільна освіта,
Мукачівський державний університет

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ВПЕВНЕНОСТІ В СОБІ

Модернізація системи дошкільної освіти потребують переорієнтації змісту навчання й виховання підростаючого покоління, зміщення акцентів на створення умов для повноцінного, всебічного розвитку особистості.

Вимоги сучасності, увага на розвиток дошкільників, впровадження нового Державного стандарту дошкільної освіти Базового компоненту актуалізує проблему формування в дітей дошкільного віку впевненості в собі як особистісного феномену. Провідним аспектом вдалої соціалізації дитини є впевненість у собі, що виявляється у ставленні дитини до дійсності, до самої себе, вміння розв'язувати життєві завдання.

Для того, щоб навчити дітей успішно діяти у світі, самовизначитися в ньому, необхідно сформувати у них, починаючи з дошкільного віку, позитивну самооцінку, ціннісне ставлення до свого Я-образу, впевненість у собі.

Феномен впевненості в собі, особливості її формування в дітей дошкільного віку недостатньо вивчені. У психолого-педагогічній літературі відсутня єдина думка щодо природи та механізмів формування в дошкільника впевненості в собі. Тому реформи, які відбуваються в дошкільній освіті, вимагають уваги щодо змісту й форм навчання, організації та управління освітнім процесом у закладах дошкільної освіти, використання яких надзвичайно важливі для формування впевненості в собі в дітей дошкільного віку.

У нормативних документах, зокрема, законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», Базовому компоненті дошкільної освіти увага акцентується на нових підходах до виховання особистості дитини дошкільного віку, розкритті її індивідуальних задатків, розвитку процесу самопізнання, віри у власні можливості, впевненості у собі.

У Тлумачному словнику зміст поняття «впевненість у собі» подається як віра в щось, відчуття впевненості у власних силах та оточення; відчуття

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

суб'єктом власних можливостей як адекватних тим завданням, які стоять перед ним у житті, та тим, які він ставить перед собою [1].

Формування впевненості в собі полягає у вихованні в людини адекватних відповідних її можливостям прагнень і самооцінки. Впевненість у собі формується протягом життя людини та виявляється у вмінні вирішувати складні життєві ситуації, усвідомленні власних дій тощо. Упевненість у собі – це особливий вольовий стан, що формується під дією виховних впливів.

Ми погоджуємося з І. Рогальською-Яблонською, яка стверджує, що, спілкуючись із дорослими і ровесниками, діти вчаться жити поряд з іншими, враховувати їхні інтереси, правила і норми поведінки в суспільстві, тобто стають соціально компетентними [4, с. 354].

Впевненість у собі є результатом інтеграції та узагальнення особистістю переживань щодо себе, які внаслідок багаторазових усвідомлень дитиною перетворюються на стійке емоційне ставлення до себе. Формування впевненої особистості дитини дошкільного віку буде залежати від створення таких необхідних умов, як: соціальних, моральних і психологічних. Завдання дошкільної освіти - це сформувати соціальну впевненість у дітей дошкільного віку; підготувати їх до соціальної активності, бути ініціативною, не боятися труднощів та відповідальності. Заклад дошкільної освіти має сформувати певну модель соціальної поведінки дитини. А саме, через ігрову діяльність дитина засвоює правила міжособистісних стосунків, успішно взаємодіє з однолітками і набуває впевненості в собі. Дитина, як суб'єкт соціального пізнання та діяльності у взаємодії з однолітками та дорослими в соціумі, є тим орієнтиром для освітнього простору та педагогічного впливу, де також важливо пам'ятати і дбати про її емоційне благополуччя й комфорт. Самі дорослі є прикладом і почуттям безпеки, спокою, захищеності. В таких умовах дитина й набуває впевненості в розв'язанні правильного рішення, проблемі; сподівається на підтримку і допомогу з боку дорослих; відчуває, що її розуміють, приймають, схвалюють. Відтак, відчуває впевненість в своїх силах, проявляє довіру до інших, формуються позитивні взаємини з однолітками та дорослими [2].

Взаємодія в дитячому колективі позитивно впливає на формування в дітей впевненості в собі. У дітей старшого дошкільного віку вона виявляється як намагання долати труднощі за допомогою раціональних прийомів, доведення справи до кінця, виправлення допущених помилок, усвідомлення значущості свого Я, своїх переваг, що відрізняє від інших дітей, уміння бути цікавим для оточення, бачити необхідність своїх дій відповідно до моральних норм і домагатися утвердження їх в поведінці однолітків [3, с. 249-250]

Таким чином, у процесі групової діяльності здійснюється розвиток комунікативних, соціальних, трудових умінь, емоційний та особистісний розвиток дитини, що є поштовхом до формування у неї впевненості у собі.

Література:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. К.; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

2. Волинець, Юлія Олександрівна та Ситниченко, Тетяна (2019) Формування у дітей старшого дошкільного віку впевненості в собі засобами ігрової діяльності: теоретичний аспект. *Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації*. № 44. С. 147-150.

3. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Академвидав, 2006. 456 с.

4. Рогальська-Яблонська І. П. Соціалізація дітей в умовах сучасного освітнього середовища ДНЗ на засадах наступності та перспективності. *Науковий вісник Миколаївського державного університету ім. В. Сухомлинського: Серія: Педагогічні науки* : Вип. 37. Т. 1. Миколаїв: МНУ, 2012. С. 351-356.

УДК 316.3:37.014.5:37.07(043.2)

ДОБОШ О.М.,
канд.пед.наук, доц., доцент кафедри педагогіки
дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет
МИГОВИЧ А.М.,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки,
Мукачівський державний університет

ПРОБЛЕМА ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКОГО УПРАВЛІННЯ В ЗАГАЛЬНІЙ СЕРЕДНІЙ ОСВІТІ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ

В умовах децентралізації в Україні відбувається реформування системи загальної середньої освіти.

Зміни в суспільно-політичній структурі України, демократизація всіх сфер суспільного життя, відсутність налагоджених механізмів взаємодії державних органів управління освітою з громадськістю, які необхідні для здійснення нової освітньої політики визначають актуальність державно-громадського управління освітою на засадах партнерської взаємодії.

Нормативно-правова база у сфері освіти закріплює можливість реалізації державно-громадського управління загальною середньою освітою та закладами загальної середньої освіти.

У чинному законодавстві України, зокрема Конституції України, Закону України «Про освіту», Закону України «Про повну загальну середню освіту» та інших актів законодавства у сфері освіти і науки відображені питання державно-громадського управління.

Закони України «Про освіту» та «Про повну загальну середню освіту» визначають специфіку й зміст державно-громадського управління у сфері загальної середньої освіти та закладів освіти.

У ст.6 Закону України «Про освіту» (2017) закріплено такі поняття, як «державно-приватне партнерство», «державно-громадське партнерство», «державно-громадське управління» [1].

Таким чином, державно-громадське управління ЗЗСО ініціюється державою і передбачає взаємодію держави з громадськістю. Держава виступає

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>